

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 9.

Fylke: Sør-Trøndelag.

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: Singsaas.

Emne: Lauving.

Bygdelag:

Oppskr. av: Chr. Loiggaard

Gard:

(adresse): Singsaas.

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

Hovedsakelig etter egen erfaring, da jeg i mine unge dage var med mye paa dette paa fars gaardsbruk.

Lauving i Singsaa i gamle dage var de viktigste hjelpefo'r vi hadde, mer brukt enn reinsmose, for lauving kunne alle paa gaarden delta i, like til kaarkona og barna. I min oppvekst omkring 1890-1900 aarene dreves enda lauving med full fres, men denne grenen av fo'ringa har etter hvert avtatt, og naa er det ingen som tar „Løv“, hverken i „Kjerver“ eller „Kingler“.

En begynte tidlig paa sommeren med aa ta løv, kaarkona og barna, de som ikke kunne ta aktiv del i slaattearbeid, drev paa aa tok løv, for det er mye løvskog i Singsaas og ligger rundt om gaardene. Etter slaatten paa heimegjordet, var det aa ta fatt paa aa ta løv av dem som ikke kunne være med i „Marka“-„Markaslaatten“.

De var mange ogsaa som ~~drev/paa/med/lauving~~ tok slaattefolka en dag eller to til lauving, helst før de reiste til „Marken“. De hagg da ned en del løvskog, helst stor bjørk og andre træsarter som maatte hugges alligevel

1. Besvart.

2. En sa: „Å være i løvskova, He'n te løv“.

En tok løv av alle slags løvtræ, mest bjørk, asp, selje

og vidje, og nede ved Kotsøy-neders i bygda-, vor der finnes ogsaa alm, men løv av older-or-var ikke brukbart, for dette ble svart, men naar smee vart riktig sveltfø'ra, saa ~~og~~ tok de aa med takk olderløv. Rogn ble kingla, mens seljeløv ble rispet- „ Raappaa" med handa.

3. En brukte sigd aa ta løv med, denne var gjort av en gammel ljaaspik, som var kuttet av, og paa denne var paa-satt et skaft, som de senere skal faa tegning paa. Noe annet redskap enn øks, naar trærne skulde hugges ned brukte ^{de} ikke. Ek finnes ikke i Singsaas, mens det finnes en del ask paa nordsia av dalføret nederst i bygda, fra Kotsøy og ned over grensa mot Støren.

Rogn ble aldrig tatt i „Løvkjerver", men „Kingla" med handa, for denne træsarten er de saa lite av i Singsaas, og dette var den mest verdifulle. En tok hele klasene aa la i en „sørpkørg", som hadde ~~fl~~ feltler, og bar det heim og løvet ble saa breid ut over låvegulvet til tørk.

Som nemnt foran, ble de store løvtrær hugget ned, mens smaaskog ble staaende, og av disse fikk en de beste løvet, og av disse ble det tatt løv igjen aar etter aar, saa snart de voks saapas igjen. Det ble tatt løv av et tre omtrent hvert annet og tredje aar. Løvskog-(smaaskog) som var I og to mannshøyder var de beste. Det ble tatt løv baade i inn- og utmark.

Løv som ble tatt med sigd ble sammenbundet i kjerver, med en løvkvist- „Bendil", og disse ble satt paa rotenden rundt en vegg, hvis det var oppholisveir. En ville helst ikke ta løv i regnveir. Saa vitt en vet bruktes ikke hesjer til tørk av løvet, og ble heller ikke lagt i

stakker. Naar løvet ble tørt, ble de lagt i stabber paa laave eller lem, eller annet ~~skjul~~ skjul, likedan som med høyet, med rotenden foran, og mot veggene. Å lage surløv er helt ukjent her.

6. Løvet ble baaret heim for tørkning saa snart det ble tatt. Var det lang veg, saa kjørte en de heim med engang. En bar bestandig med seg en saa stor løvbøre som en kunne, naar en gikk heim til maaltitene.

Noen ~~løv~~ „Løvdona" var ikke almindelig i Singasaas, men det „hente" at hjelpsomme naboer hjalp en annen nabo som ikke fikk „fo're" paa skikkelig vis, paa grunn av sjukdom o. lign. En bar 10-15 i en bore. (X).

7. Det ble tatt løv baade i inn- og utmark, og alle som var litt arbeidsdyktig maatte være med i „Løvsko-va".

8. Løvet ble fraktet heim ~~løp/løp/laave~~ eller til låa, og reist paa rotenden mot en vegg til tørk. Var det oppholdsveir, saa ble kjervene reist utenfor veggen, men var det regnveir saa maatte en saa vitt det lod segg gjøre, reise kjervene under ett tak. Etter at det ble tørt ble det lagt i stabber, og var det trangt om plass, aaven paa høystabbene.

Alle dyr fikk løv, og en brukte ogsaa aa gi ongheststen løv. Han ble saa slett og fin i „haarstoa" ongheststen naar han fik en løvskjerv for dagen.

9. Rognløv var det beste fo'r av den slags.

10. Alm finnes omtrent ikke i Singasaas. Det staar en enslig alm øverst i bygda ved gaarden Almaas, og saa fin-

X.) En tok fatt i de lengste toppendene paa hver kjerv, og slengte saa over aksla.

nes bare noen faa eksp.av sorten nederst i bygda, i Rep-
pebakkene.

II. Noen fellesdugnad paa løvtaking kjenner ikke til
her i Singsaas, annet enn det som er nevnt foran.

Løv som rakes sammen paa bakken.

1. Vi kaller dette „Raakkaaløv.
2. En raakka sammen løv av alle tresorter, unntatt ol-
der-or.
3. Rakte sammen med en rive eller sopte sammen med
en „Soplime“, gjort av bjørkkvist.
4. Ble baaret heim i en „Sørpkørg“.
5. Det var før det meste kvinner og barn som utførte
dette arbeid.
6. Oppevart i et „Skjele“, likadan som en gjorde
med kinglaløv.
7. En hadde dette i en trebøtte, strødde litt mjøl
paa og slo saa litt varmt vann paa, aa ble saa kalt sørpe.
8. Ble betraktet bare som nøisfo'r, og ingen kjenner
til, saa vitt jeg vet, at dette er brukt i manns minne.